Millet kürsüsünden

İLÂMLARIN kuvveti

— 2 — [*]

Yazan: **Refik İnce**

Hukuk hazinemizi zenginleştirdiğini söylediğim karara varmazdan evvel, o kararın verilmesini mucib olan hâdiseyi hikâye etmekte fayda vardır:

Bursa iskân işlerinde çalışan İsmail Hakkı isminde birisi 19/6/1932 tarihinde vekâlet emrine alınıyor. Vekâlet emrine alınanlara kanunen muayyen bir maaş verilmesi iktıza ederken verilmemiş olmasından dolayı Devlet Şûrasına müracaat ediyor. Devlet Şûrası davacıyı haklı buluyor ve eline bir ilâm veriyor. Bu ilâmla vekâlete müracaat ediyor. Vekâlet bu defa dahi maaşını vermeyince, Meclise şikâyette bulunuyor. Böyle şikâyetlerin ilk tetkik mercii olan arzuhal encümeni keyfiyeti bir defa Dahiliye Vekâletinden soruyor.

Alınan cevabda Vekâlet, (icra olunan tetkikatta Mumaileyhin Çankırı jandarma bölük kumandanlığından 20 ağustos 1335 tarihinde tekaüde sevkedildiği anlaşılmasına ve mütekaid iken tekrar devlet hizmetine alınanların memuriyetlerinden infikâkleri halinde kendilerine eski tekaüd maaşlarının iadeten tahsisi lâzım geleceğinin Maliye Vekâletinden bildirilmesi üzerine şikâyet eden hakkında o yolda muamele ifası zarurî görüldüğünü) bildirmiştir. Burada göze çarpan cihet, bir hükmün, ancak diğer bir hükümle kaldırılabileceği hususundaki hukuk ve kanun kaidesinin unutulmuş olmasıdır.

Bu cevabı alan arzuhal encümeni, işi müzakere ediyor ve Dahiliye Vekâleti Maliye Vekâletinin istinad ettiği kanun maddelerini gözden geçiriyor, Vekâletlere hak verir gibi oluyor. Fakat ortada hükmü infaz edilememek mevkiine düşürülecek bir ilâm bulunduğunu unutmıyarak (803) numaralı Meclis kararile bu neticenin ne dereceye kadar telifi kabil olup olmadığının tetkiki zımnında işin bir de ihtisas encümenlerinden olan adliye ve maliye encümenlerince müzakeresi icab ettiğini 30/6/934 tarihinde karar altına alıyor. Dikkat etmek lâzımdır ki, bu karar 803 numaralı karardan iki buçuk ay sonra verilmiştir.. Yani Devlet Şûrası karaları üzerinde de tetkikat icra edilebileceği zihniyetinin henüz silinmediği bir devrede. Arzuhal encümeni sevk esbabı mucibesinde aynen, (803 numaralı kararda deavi dairesi kazaî vazife gören müstakil bir mahkeme sıfat ve salâhiyetini haiz olup vereceği kararların kat'î olduğu beyan kılınmasına göre encümen tayini muamelede tereddüd etmiştir.) denilmektedir. Kararın bu kadar sarahati karşısında tereddüde düşülmüş olması da gösteriyor ki, evvelki yazımızda bahsettiğimiz hukukî telâkki farkı devam edegelmiştir.

İşe el koyan adliye encümeni meseleyi tam ve kat'î bir şekilde hallediyor ve bir ilâma hürmet borcunu veciz bir surette gösteriyor ve 26/12/1940 tarihli kararında:

(Müracaat sahibi İsmail Hakkı eşkâli kanuniye dairesinde kat'iyet kasbetmiş Devlet Şûrası kararının infazını taleb etmekte olmasına göre bu kararın hâdiseyi alâkalandıran kanun hükümlerine uygun olup olmadığını her hangi bir tetkike tâbi tutmağa Teşkilâtı Esasiye kanununun kuvvei kazaiyeden bâhis olan dördüncü faslı ahkâmı cevaz vermez. Devlet Şûrası kararında tadile muhtac bir cihet varsa bu, ancak kazaî tarikle ve Devlet Şûrası hakkındaki kanunun tayin ve tespit eylediği usul dairesinde yapılabilir. Bu sebeblere binaen encümenimiz, zikri geçen Devlet Şûrası kararının kanuna muvafık olup olmadığı hakkında her hangi bir mütalea dermeyanına mahal görmediğini ittifakla karar altına almıştır.)

Maliye encümeni de 25/3/941 tarihinde bu karara iştirak ediyor ve Yüksek Meclis 28 mart 1941 celsesinde bunları aynen kabul ile bizlere eski direktifini tazeliyor:

İlâmlar ancak infaz olunur, kimsenin onları tenkide şu veya bu mütalealarla hükümlerinin tenfizinin tehirine salâhiyeti yoktur.

İşte buna adalet! derler. Memleketimizin her gün için daha mütekâmil bir adalet vatanı olduğunu görmekten iftihar duyuyoruz.

Refik İNCE

[*] İlk yazı 5 mayıs tarihli nüshamızda çıkmıştır.

Yahudi tüccarın başına gelenler!

Tramvayda çalınan 1697 lira kısa bir müddet sonra bulundu

Avram adında bir tüccar pazar günü ailesile birlikte Bostacıya gitmek üzere Kadıköyden Bostancı tramvayına binmiştir. Pazar olması dolayısile tramvay çok kalabalık ve halk omuz omza seyahat etmekte olduğundan Avram da ailesile birlikte tramvayda güçlükle bir yer bulmuştur.

Bu sırada Avramın yanına yaklaşan esmerce bir şahıs, tramvayın şiddetli bir sarsıntısı esnasında bilmecburiye Avrama doğru yaslanmış ve sarsıntı geçtikten sonra özür dilemiştir. Esmer yolcu, Yoğurtçuda tramvaydan inmiş, bu arada tramvay da serbestlemiş olduğundan üstünü başını düzeltmek istiyen Avram, pantolonunun cebinde bulunan 1697 lirasının yerinde yeller estiğini görmüştür. Avram, vakit kaybetmeden zabıtaya müracaat etmiş ve ikinci şube memurları bu usta yankesiciyi aramağa başlamışlardır. Kısa bir müddet zarfında Avramın parasını çalanın meşhur sabıkalı yankesicilerden Arab Abdurrahman olduğu tespit edilerek yakalanmıştır. Abdurrahman ilkönce suçunu inkâr etmeğe çalışmışsa da Abdurrahmanın üstünde yapılan araştırmada pardesüsünün ve ceketinin dikişleri arasından 1697 lira tamamen çıkarılmıştır. Para, sahibine, Abdurrahman da hakkında tanzim edilen evrakla birlikte Adliyeye teslim edilmiştir.

Bu da başka türlü bir yankesicilik

Anadoludan İstanbula gelen Mustafa adında biri pazartesi gecesi eğlenmek maksadile Beyoğluna çıkmış, Naciye adında bir kadın vasıtasile Neclâ isimli 17 yaşlarında bir kızla tanışmıştır.

Mustafa ve Neclâ bir otomobile binerek Maslaktaki Çiftlik kazinosuna gitmişler ve geç vakte kadar eğlenmişlerdir. Bir aralık Neclâ, dışarı çıkarak kendilerini getiren şoförü masaya davet etmiştir. Bu sırada şoför, bir hayli sarhoş olan Mustafanın cebinden 47,5 lirasını yankesicilik suretile çalarak Neclâ ile birlikte otomobile binerek kaçmışlardır.

İşin neden sonra farkına varan Mustafa, yürüye yürüye Büyükdereye giderek karakola hâdiseyi anlatmıştır. Tahkikata Sarıyer Müddeiumumisi Kâmil Bora el koymuş ve Naciye ile Neclâ yakalanmışlardır.

Şoför, yankesicilik suçundan aranmaktadır. Neclâ hakkında gizli fuhuş yapmak, Naciye hakkında da fuhşa teşvik ve Mustafa hakkında da 17 yaşındaki kızla fuhşa teşebbüs suçundan tahkikat yapılmaktadır.

Havacılık filmi

İnönü kampında alınan sesli filmler sinemalarda gösterilecek

Türk Hava Kurumu tarafından çektirilen, Etimes'ud ve İnönü kamplarındaki canlı havacılık hareketlerini gösteren sesli filimler İstanbulda mevcud bütün mektebler talebesine tamamen gösterilmiştir. Hava Kurumuna yapılan yardımın ifade ettiği manayı sarih bir surette belirten ayni filimlerin şehirdeki muhtelif sinemalarda sayın halkımıza da gösterilmesi kararlaşmıştır. Filimler evvelâ Beyoğlu sinemalarında gösterilecek ve müteakıben diğer sinemalara verilecektir. Vatandaşların son zamanlarda Hava Kurumuna karşı gösterdikleri yüksek alâka ile memleket müdafaası bakımından ifa eyledikleri hizmetler alâkadar makamlar tarafından takdir ve şükranla karşılanmaktadır. Bu filimleri seyredecek olan yurddaşların Kuruma karşı daha geniş mikyasta yardımda bulunacaklarına kuvvetle inanımız vardır.

Hava Kurumuna yardım edenler

İzak Kohen ve ortakları 3500, Horasan ve mahdumu 1900, Mordo ve Jozef Mizrahi 1500, İlya Karako halefi 1000, Nuri Ali Hamamî 1000, Zeki Keribar 600, Ferhad zade Asım Bey 500, Moreno Algrandi 500, Moiz Viktor Kohen 500, Sezai Ömer 400, Kerope Galalyan 400, Abdülvahid 300, Basmacılar 300, Süryano Hanenel 300, Ali Tansever 300, Yakub Yusuf Yarar 300, Ligor Trelidis 250, İsak Saban 250, Münir Safra ve ortakları 200, Mustafa Aykaç 75 lira vermişlerdir.

İKTISAD

Altın fiatı düşüyor

Altın fiatları düşmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2700, altının gramı 240 kuruştu. Beşibiraradalar 123 liradan muamele görmüştür.

Dünkü ihracat

Dün İstanbuldan 700,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu meyanda Almanyaya deri, nohud, kuşyemi ve tiftik, İsviçreye susam ve fındık ihrac olunmuştur.

Şehrin içinden

Sulu Hıdırellez!

Zaten öyle görülüyor ki baharın tadını çıkarmak bülbül ve mayısböceğinden başka pek az canlı mahlûka nasib olacak!..

Yazan: **Salâhaddin Güngör**

Evvelki gün Hıdırellezdi. Dünya hâdiselerini bir an için unutarak kendimi birden yirmi sene evveline avdet etmiş buldum. Neydi o eski Hıdırellezler?.. Ağzı geceden sımsıkı kapanmış toprak çanaklardan maniler mi çekmez, alaca karanlıkta sahil boylarına koşup denize istidalar mı vermezdik?..

O gün mutlaka güneş doğmadan yataktan kalkılırdı. Herşey hazır: Kuzular.. yaprak dolmaları.. helvalar.. Cümbür cemaat doğru Kâğıdhaneye... Niçin başka yere değil de oraya?.. Bilinir mi?.. İllâki o yosun bağlamış derenin ağzında sandallarla bir aşağı bir yukarı dolaşılacak! Ağacsız çayırın üzerine bağdaş kurulup yan gelinecek, zurnacıların çiftetellileri, bayramlık alaca entarilerini giyip başlarına yabanlık oyalı yemenilerini bağlamış çingene kızlarının göbek atışları seyredilecek!

Akşama kadar göz açtırmıyan yağmur aman verseydi, evvelki gün pek mahdud da olsa, gene bir kısım halk, eski göreneğe uyarak Kâğıdhane yolunu tutacaktı belki de...

Fakat hava birdenbire perhizini bozdu. Kâğıdhane tiryakileri artık iştihalarını önümüzdeki pazara saklasınlar!

• • • • •

Bu sene göç mevsimi, çok erken başladı Yakın köylere taşınan taşınana!.. Hem de öyle düşünüp taşınarak yapılmış taşınmalar değil. Kimin aklı nereye eserse oraya gidiyor.

Geçende bir arkadaşıma sormuştum:

— Sayfiyede olduğunu söylüyorlardı. Hangi köydesin?

— Bahariyede...

— Eyübdeki bahariye mi?..

— Ne münasebet!.. Boğazın Anadolu yakasında bir köye yerleştim.

— Boğaziçinde «Bahariye» adlı bir köy olduğunu hatırlıyamadım!

Güldü:

— Benim dediğim Bahariye başka... Sayfiye mevsimi, malûm ya, İstanbulda haziranda başlar. Daha nisanda göç edilen yer sayfiye olmaz, olsa olsa bahariye olur...

Bu sene, o arkadaş gibi, ben de çoluğu çocuğu toplayıp bir dağ yamacına çekildim.

Hiç de fena bir iş yapmamış olduğumu ancak şimdi anlıyorum. Köyde kalabildiğim saatlerde başlıca iki meşgalem var: Musiki dinliyor ve sinema seyrediyorum.

Dağın başında musiki ile sinema.. Tuhafınıza gittiyse anlatayım: Sabahleyin gözümü açar açmaz bülbüllerin konseri başlıyor. Akşamları eve dönerken «Havuzbaşı» nın kurbağaları dile geliyor: Hem de tam tertib bir koro heyeti halinde! İcadiye tepesinden Sarayburnuna kadar seyrettiğim yeşil tabiat parçaları da aşağı yukarı sinema temaşasından alınabilecek hazzın kat kat fazlasını bana veriyor.

Yalnız ne yazık ki, arada bir, içinde bulunduğumuz dünya vaziyetini düşünerek o coşkun bülbüle:

«Ötme garib garib.. Gönül şen değil!»

Diye haykırmak ihtiyacından kendimi alamıyorum.

Milletler, birer azılı kurd olup biribirlerinin başını yiyeceklerine kuzu kuzu geçinip gitseler ve bu güzel bahar günlerini insanlara haram etmeseler olmaz mıydı?... Heyhat!

«İnsan, melek olsaydı cihan cennet olurdu!»

Yaşadığımız şartlar altında Avrupa, Asya ve Afrikanın hakikî mezbahadan ne farkı var? Bir yanda sürü sürü kuzular.. Ve bir yanda onları boğazlayanlar...

Bahar besbelli ki bu sene de geçen seneki gibi tatsız ve üzüntülü geçecek..

«Bahardır, bugün safayı cennet, âşikâardır!»

Diyen şair neredesin?..

Cennet safası sürülen bahar günlerine yeniden kavuşmak için en az sinirleri saran bu cinnet nöbetlerinin geçmesi lâzım..

Baharın tadını çıkarmak öyle görülüyor ki, bülbül, ve mayıs böceğinden başka pek az canlı mahlûka nasib olacak!

Salâhaddin GÜNGÖR

Şehir ve Memleket Haberleri

Terfi eden muallimler

İlk tedrisat kadrosunda kırk iki muallim birer derece terfi etti

İstanbul ilk tedrisat muallimlerinden 42 kişi birer derece terfi etmiştir. Kıdem zammı alan muallimlerin isimlerini aşağıya yazıyoruz:

50 liradan 60 liraya terfi edenler Beykoz 34 üncü mekteb başmuallimi İsmail Hakkı Hülâgü,

35 liradan 40 liraya terfi edenler: Beyoğlu 42 nci mekteb muallimi Sadık Evsen, Beşiktaş birinci yatı mektebi başmuallimi Salâhaddin Altuğ.

30 liradan 35 liraya terfi edenler: Fatih 24 üncü mekteb başmuallimi Nuri Tosun, Beyoğlu 17 nci mekteb muallimi Arif Vardarlı, Beykoz Anadolukavağı başmuallimi Besim Aktürk, Beşiktaş 34 üncü mekteb muallimi Nihad Erginbaş, Yalova Güney başmuallimi Hulûsi Koç, Beykoz 39 uncu mekteb muallimi İzzet Atalay.

25 liradan 30 liraya terfi edenler: Beyoğlu 35 inci mekteb muallimi Nezahet Özbek, Çatalca Terkosköy mektebi muallimi Saffet Aytekin, Fatih 50 nci mekteb muallimi Şevkiye Yazıcıoğlu, Beyoğlu 44 üncü mekteb muallimi Hatice Maçik, Beşiktaş 26 ncı mekteb muallimi Ferihan Eriç, Üsküdar Dudullu köy mektebi muallimi Faik Üstün, Üsküdar Reşadiye köy mektebi muallimi Hüsnü Başaran, Beykoz Buzhane yatı mektebi muallimi Habib Başkurd, Bakırköy birinci mekteb muallimi Makbule Kipman, Bakırköy 3 üncü mekteb muallimi Afife Ilgaz, Silivri - Fener köy mektebi muallimi Asım Coşkun, Çatalca İhsaniye mektebi muallimi Muhiddin Volga, Çatalca Terkos köy mektebi başmuallimi Yusuf Bilgiç.

20 liradan 25 liraya terfi edenler: Fatih 55 inci mekteb muallimi Hüsniye Tamer, Büyükada mektebi muallimi Sitare Akçil, Çatalca Kumburgaz köy mektebi muallimi Selâmi Sungur, Eyüb 46 ncı mekteb muallimi Melâhat Tütener, Beşiktaş 39 uncu mekteb muallimi Şükrü Bayraç, Beşiktaş 50 nci mekteb muallimi Neriman Ziyadeoğlu, ayni mektebden Nesime Aktel, Sarıyer 14 üncü ilk mekteb muallimi Kadriye Yetkin, Üsküdar 19 uncu mekteb muallimi Cevriye Ekşioğlu, Beykoz 36 ncı mekteb muallimi Kemal Akgün, 40 ıncı mekteb muallimi Mihriye Özalp, Anadolu Feneri mektebi muallimi Mustafa Ersoy, Ömerliköy mektebi muallimi Leman Derin, Büyükçekmece mektebi muallimi Nuriye Sayın, Şile Merkez mektebi muallimi Merzuka Ogan, Şile İmrendere köy mektebi muallimi Kâmile Yetiş, Teke yatı mektebi muallimi Fetahet Çataloğlu, Yalova Güney mektebi muallimi Şerife Aksaraylı, Yukarı Kocadere muallimi Lûtfi Dolkay, Silivri Güneşpınar köy mektebi muallimi Hüseyin Onur.

Ev siperleri

Pasif korunma dersleri için yeni kurslar açılacak

Vilâyet Seferberlik müdürlüğü ev siperleri inşası işini tekrar takibe başlamıştır. Bunlar zıkzaklı siperler nevinden olacaktır. Pasif korunma talimatnamesine nazaran 15 le 60 yaş arasındaki vatandaşlardan erkeklerin senede on beş saat pasif korunma dersi almaları mecburiyeti vardır. Seferberlik müdürlüğü kurslara devam suretile bu dersleri öğrenmemiş olanları takib ve kursa devama mecbur edecektir.

Bunun için yeniden kurslar açılması mutasavverdir.

Ayrıca evlerde ve apartımanlarda yapılacak pasif korunma işlerini anlatan bir broşür yeniden tabedilerek alâkadarlara tevzi edilmiştir.

Apartıman ve han gibi bir kaç ailenin bir arada ikamet ettiği binalarda birer hava korunma âmiri seçilecek, ayrıca bu binalarda sakin olanlardan birer kişi irtibat ve güzetleme eri olacak, bir de itfaiye ekipi bulunacaktır.

Yeni sefere çıkacak tramvay arabaları

Tramvay ve Elektrik idaresi transit olarak gümrüğe gelmiş olan elli bandajı depolara çekilmiş olan yirmi arabaya takmıştır. Bu suretle bu aybaşında depolara çekilecek olan mezkûr yirmi arabanın faaliyeti idame edilmiş olmaktadır. Rumanyaya sipariş edilmiş olan bandajların da yakında şehrimize gönderileceği haber alınmıştır.

Yardımsevenler cemiyetinin faaliyeti

Hastabakıcı kursu için Ankaradan emir bekleniyor

Kadınlarımızın cephe gerisi hizmetlerde yardımcı kuvvet olarak çalıştırılması işi üzerinde, başlıyan faaliyet, ilk müspet neticelerini vermek üzeredir. İstanbulun bir çok yerlerinde ve bu meyanda bilhassa Eminönü ve Fatih mıntakalarında daha şimdiden gönüllü hastabakıcı yazılmak istiyen kadınların isim ve hüviyetlerinin tespitine başlanmıştır. Hasekideki hastabakıcı hemşireler mektebinde, gönüllü hastabakıcılar için hususî kurslar açılması için Ankaradaki Kızılay merkezinden emir beklenmektedir.

Bugün, biri sabah saat dokuzda, diğeri de öğleye doğru olmak üzere İstanbul Halk Partisi merkez binasında iki toplantı yapılacaktır. Toplantılarda, bir harb halinde şehir haricindeki kamplarda muhafaza altına alınacak olan babası askere alınmış ve anası çalışan çocukların vaziyetleri görüşülecek ve askerî hastanelerde hizmet görecek kadınlarımızın iş bölümü etrafında kararlar alınacaktır.

Yardımsevenler cemiyeti İstanbul idare heyetinin kendi arasından seçtiği yardım kolu çalışmalarına tarama usulile başlıyarak şehrin fakirlerle meskûn semtlerinde kocası askere alınmış, bakacak kimsesi olmıyan ve geri hizmetlerde çalışmak istidadında bulunan kadınları tespit edecektir.

MAARİFTE

Hukuk ve İktısad Fakültelerinde eleme imtihanlarında muvaffakiyet dereceleri

Hukuk ve İktısad Fakültelerinde eleme imtihanlarında kanazan talebelerin isimlerile imtihan günleri dün öğleden sonra ilân edilmiştir. Alınan neticelere göre, muvaffakiyet nispeti bu sene daha yüksektir.

Hukuk Fakültesinin ikinci sınıfta 196, üçüncü sınıfta 197, dördüncü sınıfta 129, İktısad Fakültesinin ikinci sınıfta 99, üçüncü sınıfta 68, dördüncü sınıfta 34 talebe sözlü imtihanlara girmeğe hak kazanmıştır. Birinci sınıflarda kazananların isimleri bugün belli olacaktır.

Her iki fakültede de sözlü imtihanlara bugün sabahtan itibaren başlanacak, ayın 17 sine kadar devam edecektir.

Mahlût kahve satılabilecek!

Fakat kahveye neler karıştırıldığı da resmen ilân olunacak

Son zamanlarda şehirde mahlût kahve çoğaldığından ve alınan nümunelerin hemen hepsi mahlût çıktığından, Fiat Murakabe bürosu, Belediyeden mahlût kahveye müsaade edilip edilmediğini ve karıştırma nispetinin ne olabileceğini sormuştur.

Belediye, dün Fiat Murakabe bürosuna verdiği cevabda mahlût kahve satılabileceğini, yalnız kahvenin içindeki hangi maddeler karışık ise ve ne kadar miktar bulunuyorsa bunların büyük harflerle bir etikette gösterilmesi lâzım geldiğini bildirmiştir. Yalnız kahvenin içine fındık kabuğu ve emsali sıhhate muzır maddelerin karıştırılamıyacağını da tasrih etmiştir.

Fiat Murakabe bürosu bu vaziyet karşısında mahlût kahveyi kabul, fakat fiatlarını sıkı bir şekilde kontrol edecektir.

Adliyeye verilen ihtikâr suçluları

Fiat Murakabe mürosu yeniden bir çok ihtikâr hâdiselerine el koymuş ve bunlardan bazıları Müddeiumumiliğe verilmiştir.

Yenikapıda bir eczacı başka eczanelerde 120 kuruşa yapılan bir ilâcı 300 kuruşa yaptığından ve bunu da reçete üzerine kaydettiğinden yapılan şikâyet üzerine tahkikata başlanmıştır.

Ankara Fiat Murakabe komisyonu tarafından 75 kuruş fiat konulan afiş kâğıdlarını 100 kuruşa İstanbulda satan kâğıdcı Nesim Behar Müddeiumumiliğe verilmiştir.

Sultanhamamında kumaş ihtikârı yapan Ali Tatlıgil Müddeiumumiliğe verilmiştir.

Kartalda Soğanlı köyde fahiş fiatla mal satan bakkal Ali Güven, mahlût kahveyi 200, kaşer peynirini 110, yeşil bulaşık sabununu 40 kuruştan satan gene Kartalda bir bakkalla 42 kuruşluk sabunu 60 kuruşa satan diğer bir bakkal Müddeiumumiliğe verilecek lerdir.

ŞEHİR İŞLERİ

Buz 100 paraya satılacak

Belediyenin buz inhisarını ihaleye çıkardığını yazmıştık. İhale şartnamesine göre, müteahhid şehrin muhtelif mahallerinde buz bayilikleri ihdas edecek, her yerde buz bulunduracak, buzu yüz paradan fazlaya satmıyacaktır. Bayie kilo başına 75 santim kâr verilecektir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Türk kadınının seferberliği

Bir harb ihtimali karşısında, Türk kadını da seferber oluyor. Büyük Millî Şefin muhterem refikaları Bayan Mevhibe İnönü, bütün Türk kadınlığını vatan hizmetine çağırmıştır. Bu meşkûr hitab, daha ziyade, şehirli Türk kadınınadır; çünkü köylü Türk kadını, hatta işçi Türk kadını, tarlasının ve işinin başında bulunmakla zaten vazife başında demektir.

İstiklâl Harbinde, kucağında yavrusunu, sırtında da cephede dövüşen erkeğinin cepanesini taşıyan Türk anası, yarın, bir harb olursa, ayni feragat, fedakârlık ve kahramanlıkla elbette gene vatan hizmetine koşacaktır. Fakat, Türk kadınının seferberliğini de şimdiden teşkilâtlandırmak lâzımdır. İşte Bayan Mevhibe İsmet İnönünün istediği bu teşkilâtlanmadır. Ve Türk kadınlığı bu davete en büyük tehalükle icabet etmiştir.

Türk kadını sarıldığı işi erkekler kadar ve hatta bazan erkeklerden daha iyi yaptığını ispat etmiştir. Bu gayretli çalışmada kadınlık ruhu, kadınlık izzeti nefsi, kadınlık gururu da, şefkat, hamiyet ve vatan sevgisi gibi içtimaî ve millî duygulara inzımam eder. Türk kadınlığının Erzincan felâketindeki harikalı çalışması bunun en büyük delilidir.

Dünkü Cumhuriyet'te, Ankara Yardımsevenler cemiyeti İstanbul şubesinin, Valimizin refikası Bayan Lûtfi Kırdarın riyasetinde aldığı kararların bir hulâsası vardı. Yapılması takarrür eden hizmetlerin bir kısmı, harb zamanına aid işler, bir kısmı da hemen yapılmağa başlanması icab eden işlerdir. Bu ikinci kısım işler arasında şunlar vardır: Geçinecek vasıtadan mahrum bulunan fakir kadınları, Yardımsevenler Cemiyeti kendi himayesine alacaktır. Babaları askere giden ve anneleri çalışan çocuklar için hususî kamplar tesis edilecektir.

Bu iki kararın büyük ehemmiyeti vardır; çünkü hududlarda yurdu bekleyen kahraman ordunun maneviyatını son derece kuvvetlendirecektir; çünkü asker ailelerine yapılan maddî yardımı ikmal edecektir.

Elinde silâhı yurdu bekliyen asker, ailesinin aç ve muhtac kalmadığına, tarlasının sürüldüğüne, hayvanlarına bakıldığına emin olursa, gönül rahatlığile kendisini yalnız vatanî vazifesine verir; gözü arkada kalmaz; bilâkis daima ileriye bakar, hem de dimdik.

Onun içindir ki asker ailelerine yardım meselesi büyük bir ehemmiyeti haizdi. Cumhuriyet hükûmeti bu meseleyi esaslı surette halletmekle pek meşkûr bir iş görmüştür. Yardımsevenler cemiyetinin geçinecek vasıtadan mahrum bulunan fakir kadınları himayeye ve anneleri çalışan asker çocukları için hususî kamplar tesisine karar vermesi de, ayni mesele ile alâkadardır. Himaye edilecek olan bu fakir kadınlar arasında bir çoklarının gene silâh altına alınmış bir veya birkaç erle uzaktan akrabalığı olabileceği gibi, anneleri çalışan asker çocuklarının bakımı da, kahraman Mehmedciklerle büsbütün ve tamamile alâkalı olan bir iştir. Ordudaki er, ailesine yardım edildiğini, tarlasının sürüldüğünü, hayvanlarına bakıldığını ve üstelik bir de çocuğuna ihtimam ve itina gösterildiğini görünce, artık tamamile emin ve müsterih olacak ve çelik gibi maneviyatla serhadlerde yurdu bekliyecektir.

Yardımsevenler cemiyetinin bütün kararları gibi bu iki kararı da en büyük takdir ve şükranla karşılanmağa lâyıktır.

H. G. WELLS'DEN Seçme Hikâyeler. Elmas delisi

NAKLEDEN: HAMDİ VAROĞLU

(Baştarafı dünkü nüshamızda)

Adam, sustu, benden bir tasvib bekledi. Gözleri ihtirasla parlayordu:

— Düşününüz ki, dedi, ben, bütün bunlara erişmeme ramak kalmış olduğu halde, şimdi, burada bulunuyorum! Yirmi bir yaşında iken, bin İngiliz lirası kadar param vardı, derslerden temin edeceğim malûmatı da buna ilâve edince, araştırmalar yapmak imkânını bulacağımı düşündüm. Bir iki sene, bilhassa Berlinde, tetkikatta bulundum. Sonra, kendi hesabıma, bazı tecrübeler yaptım. İşin zorluğu, esrarı muhafaza etmekteydi. Anlayorsunuz ya, meşgul olduğum işi bir sezdirdim miydi, fikrimi, başkaları tahakkuk ettirmek hevesine kapılabilirlerdi; kim evvel keşfedecek diye bir yarış başlayacak olursa, birinci geleceğime emin olacak kadar dâhi olduğumu da iddia etmiyorum. Binaenaleyh, servet sahibi olabilmek için, tatbik ettiğim imal tarzının bilinmemesi, piyasaya, tonlarla elmas çıkarılmaması şarttı. Bu sebeble, yalnızbaşıma çalışmak zaruretinde idim. Önce, küçük bir laboratuarım vardı. Fakat param tükenmeğe başladığı için, tecrübelerime, şehrin varoşlarındaki Kentishtown mahallesinde, sefil, eşyasız bir odada devam etmeğe mecbur oldum. Yerde, bir keçe parçası üstünde, aletlerimin ortasında yatıp uyuyordum. Param mütemadiyen gidiyordu. Fennî çalışmalarım için işime yarayabilecek eşya müstesna, nefsimi her şeyden mahrum ediyordum. İflâs saatini, ders vermek suretile geciktirmeğe uğraştım. Fakat iyi bir muallim değilim, üniversite tahsilim yok, kimya bahsi haricinde fazla malûmata da sahib değilim. Baktım ki, ufacık bir kazanc elde etmek için fazla vakit sarfetmek lâzım. Binaenaleyh, aklıma koyduğum işi mütemadiyen takib ettim. Bundan üç sene evvel, eritici maddenin imali meselesini hallettim ve bu maddeyi, bir karbon terkibile beraber, sıkı sıkı kapalı bir tüfek namlusuna doldurmak suretile, tam tazyik derecesini bulur gibi oldum. Namluya su doldurup, ağzını iyice tıkadıktan sonra, ateşte ısıtmak lâzımdı.

Adam, bir lâhza sustu.

— Çok tehlikeli bir iş, dedim.

— Evet. Bir infilâk oldu. Pencerem ve aletlerimin bir kısmı tuzla buz oldu. Fakat ne ehemmiyeti var. Ben bir nevi elmas tozu elde etmiştim.

Elmas billûrlarını vücude getirecek olan terkibi, kuvvetli bir tazyika maruz bulundurmak meselesini tetkikle meşgul bulunduğum sırada, Pariste, barut ve küherçile laboratuarında, Daubrée tarafından yapılmakta olan araştırmaları işittim. Sıkı surette tıkalı ve parçalanmıyacak kadar sağlam bir çelik üstüvane içinde dinamit patlatıyormuş. Çakıl taşlarını, içinde elmas keşfedilen cenubî Afrika toprağına benzer bir çamura kalbetmeğe muvaffak olduğunu gördüm. Bu, benim servetime göre korkunc bir himmetti. Maamafih, onun kullandığı neviden ve benim projeme uygun bir çelik üstüvane tedarikine muvaffak oldum. Bütün ilâclarımı, bütün infilâk maddelerimi, bu üstüvanenin içine koydum; ocağımda ateş yakıp hazırladım. Üstüvaneyi ateşe oturttum ve.. bir parça dolaşmağa çıktım.

Adamın lâkayd tavrına gülmekten kendimi alamadım:

— Evin havaya uçacağını düşünmediniz mi? Evde adam var mıydı?

Şu cevabı vermekle iktifa etti:

— Fen uğrunda çalışıyordum... Benim, altımdaki katta, bir zerzevatçı ailesi oturuyordu. Benim odama bitişik arka odada, bir arzuhalci vardı. Üst katta da, iki çiçekçi kız. Maamafih, belki de bir parça düşüncesizlik etmiştim. Fakat, bunların hepsi sokağa çıkmış olabilirdi.

Eve döndüğüm zaman, üstüvane, bıraktığım yerde, alev alev yanan kömürlerin ortasında duruyordu. İnfilâk maddesi, kabını çatlatmamıştı. O zaman, bir mesele karşısında kaldım. Bilirsiniz ki, billûrlaşma hâdisesinde, zaman, hesaba katılması lâzım gelen bir unsurdur; acele ederseniz, kristaller minimini kalır: ancak. uzunca bir zaman sonradır ki, büyücek kristaller alabilirsiniz. Üstüvanenin soğuması için iki sene beklemeğe ve hararet derecesinin gayet aheste azalmasına dikkat etmeğe karar verdim. Halbuki, o sırada, param tükenmişti; mütemadiyen koca bir ateş yakmak, odamın kirasını vermek, hem de karnımı doyurmak lâzımdı. Bende ise hemen hemen metelik yoktu.

Bir yandan elmas imal ederken, bir yandan da baş vurduğum çareleri size tarif edeyim. Gazete sattım, beygirlere bekçilik ettim, araba kapıları açtım. Bir el arabasile öteberi satan bir adamın yanında çalıştım, o, sokağın bir tarafında bağırırken, ben de ötetarafında bağırarak mal sattım. Bir defa, tam sekiz gün, hiç iş bulamadım, dilendim. Ah! O ne müthiş haftaydı! Bir gün, ateşim sönmek üzere idi, kendim de, bir gün evvelindenberi hiç bir şey yememiştim. Yanında sevgilisile gezen bir delikanlı, caka satmak için bana on metelik verdi. Yaşasın övüngenlik! Kebabcı dükkânları, müthiş surette güzel kokuyordu; fakat ben, paranın hepsini, götürüp kömüre verdim ve ateşim tekrar kıpkızıl yandı. Sonra... Fakat, açlık, insanı aptal ediyor!

Üç hafta evvel, nihayet, ateşi söndürdüm. Üstüvaneyi aldım, daha sıcakken vidalarını söktüm. Öyle sıcaktı ki, ellerim yanıyordu. İçinden, bir keski ile çekerek, lâva benzer bir külçe çıkardım, bir demirin üstüne koyup kırdım. Üç büyük, bir küçük elmas buldum. Yere oturmuş, külçeyi kırmakla meşgulken kapım açıldı, komşum arzuhalci girdi. Bermutad sarhoştu.

— Anarşist, dedi.

— Sarhoşsunuz, dedim.

— Fesadcı!

— Haydi, babanın evine git!

Diye cevab verdim. Yalânın babası olan şeytanı kasdediyordum. Arzuhalci, bana kurnaz bir nazarla bakarak:

— Aldırma.

Dedi, hıçkırmağa başladı; sonra, kapıya dayandı, bir gözü kapı kanadına değecek kadar yakın, saçma sapan söylemeğe başladı, odama gizlice girdiğini, daha o sabah polis karakoluna gittiğini, tahriren ifadesini verdiğini anlattı. O zaman, bir kapana tutulmuş olduğumu, birdenbire anladım. Ya, zabıtaya, sırrımı söyleyecektim ve bütün meseleyi fâşetmiş olacaktım; yahud anarşist diye beni tevkif edeceklerdi. Komşumun üstüne atıldım, yakasına yapıştım, bir parça tartakladım. Sonra, elmaslarımı toplayınca, sıvıştım. Akşam gazeteleri, inime, Kentishtown bomba fabrikası adını taktılar. Ve şimdi, elmasları, ne altın, ne gümüş mukabilinde elden çıkarabiliyorum. Büyük kuyumcuların dükkânına girecek olsam, bana, beklememi söylüyorlar ve polis çağırmak için, gizlice, bir çırağa emir veriyorlar. Bekleyemiyeceğimi söyleyip çıkmak mecburiyetinde kalıyorum. Hırsız yataklığı eden birini buldum. Elması elimden kaptı, malımı kurtarmak isteyorsam, aleyhinde takibat yapmamı söyledi, işin içinden çıktı. Şimdi, boynumda, binlerce liralık elmas asılı olduğu halde dolaşıp duruyorum. Ne yiyeceğim, ne yatacak yerim var. Siz, sırrımı açtığım ilk insansınız, fakat, çehreniz hoşuma gitti. Artık tahammülüm kalmadı...

Gözlerimin içine bakıyordu.

— Bu şerait dahilinde bir elmas satın almaklığım delilik olur, cevabını verdim. Esasen, üzerimde yüzlerce lira gezdirmek âdetim değildir. Maamafih, sözünüze memnuniyetle inanıyorum. İsterseniz size bir şey yapabilirim, yarın yazıhaneme gelin...

Acı acı:

— Beni hırsız zannediyorsunuz, dedi, polise haber vereceksiniz. Hayır, bu tongaya basmam.

— Her halde hırsız olmadığınıza kanaat getirdim. Size kartımı vereyim her ihtimale karşı alın. Muayyen bir saatte gelmenize lüzum yok. Ne zaman isterseniz o zaman gelin.

Kartımı aldı, kendisine ufak bir para verdim. Tekrar:

— Düşünüp taşının ve gelin, dedim.

Kararsız bir eda ile başını salladı:

— Verdiğiniz bu yarım kuron parayı, günün birinde, hayret edeceğiniz kadar çok faizile iade edeceğim. Her halde. sırrımı muhafaza edeceksiniz değil mi? Peşimden gelmeyin.

Sokağı karşıdan karşıya geçti, ve Essex Street'e giden kemerli geçidin altındaki küçük merdivenlere yakın bir yerde, karanlıklara daldı. Takib etmedim ve onu son görüşüm bu oldu.

Sonradan, kendisinden iki mektub aldım. Verdiği bir adrese para göndermemi isteyor, fakat çek olarak değil, kâğıd para olarak yollamamı söylüyordu.

Düşündüm ve en makul bulduğum çareyi tatbik ettim. Bir gün, evime uğramış, ben dışarıda imişim. Küçük oğlum onu bana, gayet zayıf, gayet pis, gayet pejmürde ve müthiş öksürüklü bir adam diye tarif etti. Hiç bir haber bırakmamış. Artık, onu tamamen kaybettim. Bazan, bu adamın nerede olduğunu düşünür, üzüntü duyarım. Acaba zeki bir cinneti vahide hastası mıydı, yoksa, namusluca bir çakıltaşı satıcısı mı? Veyahud, dediği gibi, hakikaten elmas mı yapmıştı? Bu son faraziyeye bazan inanıyor ve bütün hayatımda tesadüf ettiğim en parlak fırsatı kaçırmış olduğumu düşünüyorum. Belki de ölmüştür ve elmasları, lâkaydane bir köşeye atılmıştır. Tekrar söylüyorum, elmaslardan bir tanesi, adeta başparmağım iriliğinde idi. Yahud, belki de hâlâ serseri serseri dolaşarak, taşlarını satmağa çalışıyor. Maamafih, cemiyetin fevkinde bir mevki kazanmaya muvaffak olması ve benim semamdan geçerek, zenginlere ve becerikliler mahsus asude yüksekliklere kadar ulaşıp, beni, teşebbüs fikrinden mahrum olmakla, haklı surette muahaze etmesi. imkân haricinde değildir. Bazan düşünüyorum da, hiç olmazsa beş lirayı sokağa atabilirdim, diyorum.

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2					■				
3								■	
4		■			■		■		
5								■	
6			■						■
7						■			
8					■				
9				■					

Soldan sağa:

1 — Ağzımızdaki suyu üflemek. 2 — Uçucu maddelerden, para yardımı. 3 — Gaflet esnasında zoraki seyredilen panoramalar (cemi). 4 — Vilâyet, bir emir. 5 — «Kumandayı söyle!» manasına mürekkeb bir emir. 6 — Çocukların yemeklerinin yarısı, ev eşyasından. 7 — Ters çevirirseniz bir cins fala bakma usulü olur, bir tarafımız. 8 — Gramerde bir bahis, iğri kuleli şehir. 9 — Yol, Macaristanda bir mıntaka.

Soldan sağa:

1 — Saçın ön kısımları (cemi). 2 — Bir düzeltme aleti, ziyafet sofrası. 3 — Temaşa, ay. 4 — Bir hükûmet tarzı. 5 — Mevcud. 6 — Hürmet gösterme, hıristiyanların dinî şeflerinin yarısı. 7 — Ters çevirirseniz «teslimiyet» manasına gelir, dayanıklı. 8 — Fazlalaştırma edatı, idarî taksimatımızdan. 9 — Meşhur bir aşk efsanesinin kahramanlarından, Hindistanda bir dağ.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	H	E	G	E	M	O	N	Y	A
2	A	F	İ	Y	E	T	■	E	Z
3	D	E	R	A	G	U	Ş	■	G
4	R	■	İ	L	E	R	İ	■	E
5	A	H	T	E	R	■	F	A	L
6	M	İ	■	T	■	İ	A	D	E
7	U	L	A	■	E	L	H	A	N
8	T	A	R	İ	H	Ç	E	■	■
9	■	F	A	S	■	E	N	İ	N

SPOR

Karar, Mıntaka Merkezine tebliğ edildi

Beden Terbiyesi umumî müdürlüü bundan bir müddet evvel, askerlik hizmetini yapmakta olanların sivil kulüblerde her türlü spor yapmalarını meneden bir karar vermişti.

Beden Terbiyesi umumî müdürlüğü bu kararı bozmuş ve mıntakalara gönderdiği bir tamimle askerlerin mensub oldukları kulüblerde spor yapabileceklerini bildirmiştir. Bu karar dün mıntaka merkezine tebliğ edilmiş, mıntaka da alâkadar kulüblere yeni vaziyeti bildirmiştir.

Bu haftadan itibaren kulübler, asker olan elemanlarından istifade edecek - lerdir.

Üç kulüb arasındaki kupa maçları

Birinci küme takımlarımızdan Vefa, Beyoğlu ve Taksim Genclik kulübleri iki devre devam etmek üzere bir kupa maçı tertib etmişlerdir.

Bu pazardan itibaren Şeref sahasında başlıyacak kupa maçının ilk oyunu saat 11 de Vefa ile Beyoğlu Genclik takımı arasında olacaktır. Maçı Şazi Tezcan idare edecektir.

Bulunmuş para

Beden terbiyesi mükelleflerinden bir genc, talim esnasında Çırağan caddesinde bir miktar para bularak Beşiktaş kaymakamlığına teslim etmiştir. Sahibinin Beşiktaş kaymakamlığına müracaati taleb edilmektedir.

Beyoğlu Halk sineması

Bugün
Matine 1 de, gece 8 de
3 filim birden
1 — Çöl Kızı Cemile, Türkçe
2 — Kara Dev - avantür -
3 — Kan Davası - Kovboy -

Darülâceze menfaatine

Şehir Tiyatrosu komedi kısmında
Bu akşam saat 21 de

1 — Feyha Talay tarafından viyolonsel resitali. Piyanoda Madam Hege.

2 — Şehir Tiyatrosu san'atkârlarından Bedia, Hâzım, Vasfi tarafından Saz - Caz opereti.

Millî piyango dün çekildi

20 bin liralık büyük ikramiye 37723 numaraya isabet etti, 281543 ve 125508 numaralı biletler de onar bin lira kazandılar

Millî piyangonun 6 ncı tertib 1 inci çekilişi dün Ankarada Sergievinde yapılmıştır. Çekilişe saat 16,50 de başlanmıştır.

Ankara radyosu Sergievinden naklen çekilişin bütün safahatını neşretmiştir. Bu çekilişte ikramiye kazanan numaralar şunlardır:

20.000 liralık büyük ikramiyeyi 037723 numaralı tam bilet kazanmıştır.

10.000 liralık ikramiyelerden birini 281543 numaralı bilet, diğer 10.000 liralık ikramiyeyi 125508 numaralı bilet kazanmıştır

Beşer bin lira ikramiye kazanan numaralar:

No.	176449	5.000 lira
»	219229	5.000 »
»	219438	5.000 »
»	271873	5.000 »

İkişer bin lira ikramiye kazanan numaralar:

Son dört rakamı 4845 ile nihayet bulan 30 numara ikişer bin lira.

Biner lira ikramiye kazanan numaralar:

Son dört rakamı 7122 ile nihayet bulan 30 numara biner lira.

Beşer yüz lira ikramiye kazanan numaralar:

Son dört rakamı 7246 ile nihayet bulan 30 numara beşer yüz lira.

Son dört rakamı 9222 ile nihayet bulan 30 numara beşer yüz lira.

İki yüz ellişer lira ikramiye kazanan numaralar:

Son dört rakamı 0799 ile nihayet bulan 30 numara iki yüz ellişer lira.

Son dört rakamı 2827 ile nihayet bulan 30 numara iki yüz ellişer lira.

Son dört rakamı 5085 ile nihayet bulan 30 numara iki yüz ellişer lira.

Son dört rakamı 8314 ile nihayet bulan 30 numara iki yüz ellişer lira.

Yüzer lira ikramiye kazanan numaralar:

Son üç rakamı (309) ile nihayet bulan 300 numara yüzer lira;

Ellişer lira ikramiye kazanan numaralar:

Son üç rakamı (785) ile nihayet bulan 300 numara ellişer lira, son üç rakamı (828) ile nihayet bulan 300 numara ellişer lira,

Onar lira ikramiye kazanan numaralar:

Son iki rakamı (76) ile nihayet bulan 3000 numara onar lira,

İkişer lira ikramiye kazanan numaralar:

Son bir rakamı (7) ile nihayet bulan 30,000 numara ikişer lira ikramiye alırlar.

20,000 liralık büyük ikramiyeyi kazanan 037723 numaralı tam bilet İstanbulda, 10.000 liralık ikramiyeyi kazanan biletler İstanbul ve Çerkeştedir. 5 er bin lira ikramiyeyi kazanan 176449, 219229, 219438, 271873 numaralı biletler İstanbul, Malatya, İsparta, Bafra ve Bursadadır.

İkişer bin lira ikramiye kazanan 30 biletin 7 parçası İstanbul, 5 parçası Ankara, 2 parçası Trabzon, 2 parçası Elâzığ, 2 parçası Gazianteb, birer parçası da Adana, Kastamonu, Edirne, Siird, Kırkağac, Ayaş, Mardin, Sıvas, Diyarbakır, Alanya, Edremid, İzmir, Gediz ve Orduda satılmıştır.

Biner lira ikramiye kazanan 30 biletin 6 parçası İstanbul, 4 parçası İzmir, 4 parçası Ankara, 2 parçası Adana, birer parçası Dörtyol, İnebolu, Bursa, Yenişehir, Zonguldak, Mecidözü, Eskişehir, Samsun, Zile, Cebelibereket ve Erzurumda satılmıştır.

MÜTEFERRİK

Hayvanları Koruma cemiyetinde

Hayvanları Koruma cemiyeti aylık içtimaını cemiyet merkezinde akdet - miştir. İçtimada, Belediye temizlik müdürlüğünün, köpeklerin diri tutulmasında eskiden kullanılmakta olan saç maşaların bertaraf edilerek yerlerine lâsolar ikame edilmesi hakkındaki talebi tasvib edilmiştir. Müteakiben cemiyetin faaliyet raporu okunmuştur.

Nisan ayında 91 aded kedi ve köpek, beygir ve saire ayakta ve ayrıca has - tanede de 3 köpek, bir beygir cemiyet baytarınca tedavi olunmuştur. Cemi - yete terkedilmiş olan dört köpek istiyenlere verilmiştir. Nisan ayında 726 muhtelif cins hayvan iaşe edilmiş ve yüz yük arabasında fazla görülen yük müfettişler marifetile boşaltılmış ve altı ceza zaptı tutulmuştur.

Kısa Haberler

★ Belediye ile Evfak arasındaki ihtilâflı alacak verecek işlerinin halli için hükûmetin bir hakem heyeti göndermeğe karar verdiği haber alınmıştır.

★ Belediye İktısad müdürlüğü mesire mahalli ve açık yerlerdeki kazinoların tarifelerini tetkike başlamıştır. Yeni tarifeler ayın on beşinden itibaren tatbik edilecektir. İktısad müdürlüğü meze verme mecburiyetinin faydalı netice vermediğini görerek bunu serbest bırakmak tasavvurundadır.

★ İstanbul kazalarında tekrar edilmekte olan hava hücumlarına karşı pasif korunma tecrübelerine önümüzdeki pazar günü Kadıköyünde devam edilecektir.

★ Ortamekteb ve lise mezunları arasında pilot yetişmek üzere Türk Hava kurumuna müracaat eden genclerden ikinci bir kafile daha tertib edilmiştir.

★ Bükreş elçimiz Hamdullah Suphi Tanrıöver, bugün Kostence yolu ile vazifesi başına dönecektir.

★ Otomobil lâstiği acentaları elinde bulunan lâstiklerden 600 tanesi dün alınmış ve Ticaret Ofisine devrolun - muştur.

★ Basrada bulunan Türk mallarının Hayfa veya İran üzerinden Trabzon yolu ile getirilmesine karar verilmiştir. Dün bu hususta teşebbüsatta bulunulmuştur.

ADLİYEDE

Dükkânı yakmak istemiş

Bundan bir müddet evvel, Üsküdarda Koçonun ahçı dükkânında çırak olarak çalışan Hasan adlı gencin, dükkânı yakmağa teşebbüsten muhakemesi, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde bitmiştir. Hasanın, çekmecedeki 100 lirayı aldıktan sonra, hırsızlık belli olmasın diye tahtaya gaz dökerek tutuşturduğu, fakat yangın başlayınca pişman olarak, ateşi söndürdüğü ileri sürülüyordu. Mahkeme, Hasanın 1 sene, 3 ay, 15 gün hapsedilmesini kararlaştırmıştır.

Halk dilekleri

Vilâyet dahilindeki Parti kaza kongrelerinde tespit edilen halk dileklerinin tatbikını tetkik etmek üzere Belediyede bir toplantı yapılacaktır. Kaza kaymakamlıkları bu dileklerden han - gilerinin tatbik edilebileceği ve hangi - lerinin tatbik edilemiyeceği hakkındaki mütalealarını Belediyeye bildirmişlerdir. Toplanacak olan komisyon bunlardan tatbik imkânları olanlarının bu sene zarfında tatbikı için icabını tezekkür edecektir.

Bursada banyo mevsimi başladı

Bursa (Hususî) — Şehrimizde ilkbahar bütün taravetile hüküm sürmeye başlamıştır. Zaten yeşil Bursanın en güzel ve en şirin günleri mayısla birlikte başlar. Bu muattar havayı kokliyanlar, aynı zamanda etrafı süsliyen renk renk çiçekleri ve bir halı gibi zemine serilen yemyeşil ovayı seyrederek derin bir ruh istirahati hissediyorlar.

Bu sene, Bursanın baharı tam zamanında başlamıştır. Şehrimize gelenler gittikçe çoğalmaktadır. Bununla beraber henüz Çekirge otelleri dolmamıştır. Bilhassa Çelikpalas gibi yalnız Türkiyenin değil, aynı zamanda Yakınşarkın en güzel bir oteline sahib bulunan Kaplıcalar mıntakası bu otelin mevcudiyetile müstesna bir kıymet almış bulunmaktadır. Gerek servis, gerek temizlik ve konfor itibarile en müşkülpesend insanları bile tatmin eden bu otelimizin bu müstesna kıymetini yabancılar da tasdik ve itiraf ediyorlar.

Çekirge otelleri de, Belediyemizin himmetile daha konforlu bir hale kalbedilmiş bulunmaktadır. Şimdi bu otellerimizin hepsi banyocularını beklemektedir. Ayrıca bu sene, otellerde kiralık oda usulü de ihdas edilmiştir. Arzu eden aileler banyolu otellerde odalar kiralıyabileceklerdir.

Dükkân kirasını artırmak istemiş

İkinci Ceza mahkemesi enteresan bir davaya bakıyor

İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesinde, dün, millî korunma kanununa muhalif hareket ve avukatlık vazifesini suiistimal mevzulu bir muhakemeye başlanmıştır.

Davada, «Cihan» kütübhanesinin sahibi Mihran kızı Aramanuşun Pangaltıda Ergenekon caddesindeki evi altında bulunan dükkânının kirasını artırmağa teşebbüs ettiği, vekili avukat Ohannes Deruninin de, fazla kira almak hususunda bulduğu bir formülü, tatbik sahasına getirdiği iddia olunmaktadır. Tahkikata göre, kömürcü Kadri Atik, dükkân kirasının ayda 15 buçuk liradan 20 liraya çıkarılmasına razı olmadığı gibi, dükkândan da çıkmamıştır. Bunun üzerine, Aramanuş, vekil tutarak, Beyoğlu üçüncü sulh hukuk mahkemesinde evi boşaltma davası açtır - mıştır. Kömürcünün vekili avukat Cavid Alp, davacının vekili avukat Ohannes Deruniye, sulh teklifinde bulunmuştur. Davacı avukatı, müvekkilile görüştükten sonra, bu teklifi müvekkilinin kabul ettiğini, ancak, 80 lira açıktan para istediğini bildirmiştir. Karşı taraf, buna razı olur görünüp, kaçakçılık bürosuna gitmiştir. Bir gün, Cavid Alpın yazıhanesinde, konturat ayda 15 buçuk lira üzerinden bir sene uzatılmıştır. Bunu müteakıb, işliyen 4 buçuk aylık kira bedeli ile evvelce numaraları yazılmış 80 lira Aramanuşa verilmiştir. Yan odada saklı memurlar tarafından, vaziyete dair zabıt tutulmuştur.

Aramanuşa tebligat yapılmamıştı. Muhakeme edilen avukat Ohannes Deruni, vekili avukat Suad Tahsin Türkle birlikte, mahkemede hazırdı. Ohannes Deruni, avukatlık vazifesini suiistimal etmediğini, alınan 80 liranın kirayı artırmak mahiyetinde olmadığını, bu - nun aradaki anlaşmaya nazaran, dükkânı boşaltma davasından vazgeçil - mek üzere, sulh bedeli olarak alındığını söylemiştir.

Avukat Cavid Alp, arkadaşı Zeke - riyya Ügem, Vilâyet Hukuk İşleri müdürü Tevfik Borlu ve Kaçakçılık bürosu komiser muavini Hakkı Erdem, şahid olarak dinlenilmişlerdir. Cavid Alple Hakkı Erdemin ifadelerine, dava edilen tarafından itirazlar ileri sürül - müştür.

Muhakemenin devamı, dava edilen Aramanuşa tebligat yapılması, şahid - lerden İskân umum müdürlüğü müşaviri Tevfik Çaydamın Ankarada istinabe yolu ile ifadesinin alınması ve diğer şahidlerin mahkemeye çağırılması için kalmıştır.

Belediye Sular İdaresinden:

1 — İdaremizin Elmalıdaki fabrikası için satın alınan «2500» ton kömürün Kandilli iskelesi yanındaki depodan yükletilip Elmalıya taşınma ve orada boşaltma işleri açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Bu işin en kısa zamanda bitirilmesi meşruttur.

3 — Eksiltme 12/5/941 pazartesi günü saat «11» de Taksimde Sıraservilerdeki İdare merkezinde yapılacaktır.

4 — Taliblerin o gün ve saatte İdare merkezinde Levazım Şefliğine müracaat etmeleri.

5 — Muvakkat teminat «400» liradır. (3568)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

Ton başına 75 kuruş nakliyesi de dahil olmak üzere 9 uncu işletmenin her hangi bir istasyonunda ve vagon içinde teslimi şartile beher tonu 17.75 lira muhammen bedelle 100 ton normal sun'î portland çimentosu açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Münakasa 16 mayıs 941 günü saat 11 de Sirkeci 9 uncu İşletme binasında A. E. Komisyonu tarafından yapılacaktır. İsteklilerin aynı gün ve saatte kanunî vesaik ve 133,13 muvakkat teminatla Komisyona müracaatleri lâzımdır. Şartnameler parasız olarak Komisyondan verilmektedir. (3575)

Arif Hikmet Bey Vakfı Mütevelliliğinden:

KİRALIK HAMAM ve EV

Semti	Mahallesi	Sokak	No.	Cinsi
Kuzguncuk	Kuzguncuk	İcadiye caddesi	5, 3	Hamam, ev

Yukarıda yazılı emlâk müzayede ile ihale edilmek üzere ilân edilmişse de müzayedesi usulen uzatılmıştır. İsteklilerin 17 mayıs 941 cumartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar Topkapı Kahalbağ sokak No. 18 de (Cemil Safi Dolu) nun evinde pey akçelerile tevliyete müracaat etmeleri ilân olunur. (3549)

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,40	İncesaz
8,03	Haberler	19,10	Konuşma
8,18	Müzik (Pl.)	19,30	Haberler
8,45	Konuşma	19,45	Konuşma
★		19,50	Şarkılar
12,30	Program	20,15	Rad. Gazetesi
12,33	Şarkılar	20,45	Şan
12,50	Haberler	21,00	İstekler
13,05	Türküler	21,30	Konuşma
13,20	Müzik (Pl.)	21,45	Orkestra
★		22,30	Haberler
18,00	Program	22,45	Caz (Pl.)
18,03	Cazband	23,30	Kapanış.

Banko Di Roma'nın Heyeti Umumiyesi

Banko di Roma'nın hissedarlar heyeti, Roma'da 22 mart 1941 tarihinde Ekselâns Guarneri'nin riyaseti altında toplanmıştır.

Heyeti idare murahhas azası Gr. Uff. G. P. Veroni, meclis raporunu okumuş ve askerler hakkında hürmetle bahsettikten sonra, geçen seneye nazaran 1.728.025.421,62 liretlik bir fazlalıkla gerek aktif, gerekse pasif hanelerinde 13.184.575.034,57 lirete baliğ olan bilânçonun neticelerini huzuruna arzeylemiştir.

Bu vaziyetin en memnuniyetbahş olan ciheti, müşteri mevduatının 850 milyonu mütecaviz bir miktara yükselmiş olmasıdır. Alacaklı plasmanlar, geçen seneye nisbetle, bir milyarlık bir fazlalık göstermek suretile 5.543.859.579,09 lirete baliğ olmaktadır.

Mühim bir miktara varan itfa ve ihtiyat akçelerinden sonra, bilânço, geçen seneye nazaran 12.510.461,38 lirete mukabil 15.668.538 liretlik bir kârla kapanmaktadır. Hissedarlara yüzde 4 nisbetinde bir temettü ita edilmiştir. Kâr bakiyesile geçen seneler kârı bakiyesi üzerinden, ihtiyat akçesine tahsis edilmek üzere cem'an 10.225.562,16 liret çıkarılmış ve bu suretle ihtiyat akçesi 58.000.000,— lirete baliğ olmuştur. Keza kâr bakiyesini teşkil eden 288.263,39 liret de tekrar yekûna nakledilmiştir.

Temettü, 27 mart 1941 tarihinden itibaren Banko di Roma'nın bütün gişelerinde ödenir.

Ç. E. K. Eminönü kazasından:

Teşekkür

Yeni kurduğumuz Çocuk Yuvasının masraflarını karşılamak üzere muhterem Münir Nureddin fahrî olarak çocuklarımız namına müstesna ve fevkalâde bir konser vermekle ve bu konserin sayın müesseselerinde yapılması için bütün sinema binasını maddî hiç bir menfaat göstermeksizin kurumu - muza terketmekle gerek Münir Nureddine, gerek Çemberlitaş sineması sahib ve müessislerine çocuklarımız ve kurumumuz namına teşekkürlerimizi arzederiz.

***

Bursa Doğumevinin değerli Bashekimi Bay Raif Yesari Bilgisevle kıy - metli ebe Bayan Kadriye Haznedaroğluna ve hastabakıcı Bayan Müttehideye, müessesede gördüğüm fevkalâde temizlik ve intizamdan ve hemşireme gösterilen büyük şefkat ve itinadan dolayı şükranlarımı sunarım.

Halide Nusret Zorlutuna

VEFAT

Esbak Hariciye memurlarından olup Sokoni Vakum Petrol kumpanyasında Başmütercim Bay Ali Asgar Benkal Cerrahpaşa hastanesinde vefat etmiştir. Cenazesi 8 mayıs 941 perşembe günü saat 12 de hastaneden kaldırılarak Sünbülefendi camiinde namazı kılın - dıktan sonra Merkezefendideki aile kabristanına defnolunacaktır. Mevlâ gariki rahmet eylesin.

***

Sirkecide: Olympos gazoz fabrikası sahibi Bay LİGOR F. VASLAMACİ vefat etmiş olduğundan cenaze merasiminin bugün perşembe 8 mayıs 941 saat 15 te Beyoğlunda Taksimde Rum Aya Triyada kilisesinde icra olunacağı teessürle ilân olunur.

Cenaze levazimatı: N. Pistof
Telefon: 44236

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 42 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Fakat bu buluşma da iki kardeşi birbirine yaklaştıramamıştı. Birlikte bir akşam yemeği yemişler ve iki yabancı gibi nazik ve resmî bir lisanla konuşmuşlardı. İki kardeş ahlâk itibarile birbirinin tamamen zıddı olarak yaratılmıştı. Şari gayet soğuk ve hasisti. Onun kanaatine göre Peter serseri ruhlu ve hesabını bilmiyen bir adamdı. Binaenaleyh günün birinde borclanması ve ablasından para istemesi muhtemeldi. Bunun için mümkün olduğu kadar ona yüz vermemek lâzımdı. Halbuki, Şari'nin kardeşi hakkındaki bu kanaati ve endişesi tamamen yersizdi. Peter evlenmeden evvel bile, sakin bir hayat yaşıyor, masrafı hiç bir vakit gelirini aşmıyordu. Zaten onlar çocukluklarındanberi kat'iyyen anlaşamamışlardı. Şari mariz ve hastalıklı bir çocuktu. Fitlemek için daima Peter'in bir kabahatini arar ve bu suretle kendisinin ondan daha iyi ve daha terbiyeli bir çocuk olduğu kanaatini anasına, babasına aşılamağa çalışırdı. On beş, on altı yaşına girdiği zaman muhitindeki erkekleri kolayca teshir eden, güzel bir kız oldu. Küçük şehrin, ileri gelen delikanlılarının hemen hepsi de ona âşıktı. Fakat, bu âşıklar, zamanla onun gayet hotkâm tabiatlı bir kız olduğunu, hayatta şahsî menfaatinden başka hiç bir şeye kıymet vermediğini görünce birer, birer etrafından uzaklaştılar. Yalnız Pavel sadık kaldı. Bu Pavel'in hüviyetinde kökleşmiş bir kabalık, bir bayağılık vardı. Saçlarını alaburus kestirir, sabah kahvaltısına bıyıklarını maşalıyarak oturur, sokakta küçük dağları ben yarattım, der gibi mağrur bir eda ile dolaşırdı. Aslen Rumendi. Fakat Macaristanda doğup büyümüş, sözümona Macarlaşmıştı. Kelimeleri çiğniyerek konuşur, telâffuzundan bir yabancı olduğu sezilirdi.

Peter eniştesinden nefret ederdi. Yirmi yaşlarında, hukuk fakültesinin ikinci sınıf talebesinden bulunduğu sıralarda, pek müşkül bir vaziyete düşmüştü. Bazı ahlâksız arkadaşlarının teşviklerine uyarak kumara dadanmış ve neticede bir kaç yüz kron borclanmıştı. Bu namus borcunu ödemek için sağa sola başvurmuş, fakat bu parayı temin etmeğe bir türlü muvaffak olamamıştı. Bu yüzden imtihanlarına hazırlanamıyor ve asabî buhranlar içinde kıvranıyordu. Eski baba dostlarından bir çoklarına müracaat etmiş, hepsinden de red cevabı almıştı. Nihayet başka çare kalmadığını görünce, oturup ablasına mektub yazmıştı. Pavel'in kazancı yerinde bir avukat olduğunu ve babasından da hatırı sayılır bir mirasa konduğunu biliyordu. Şari'ye vaziyeti olduğu gibi anlatmış, hatasını kabul ettiğini, bundan sonra tamamile değişeceğini temin etmiş ve ihtiyacı olan bu meblâğı kendisine borc olarak göndermelerini ve hayatını kazanır kazanmaz ilk işi bu borcu ödemek olacağını vadeylemişti. Mektubu yazarken coşmuş, istikbal hakkındaki projelerinden de uzun uzun bahsetmişti.

Mektuba Şari'nin yerine Pavel cevab vermiş, bir baba tavrı takınarak, küstah ve terbiyesiz bir lisanla Peter'i tenkid etmiş, hayat hakkında bir sürü felsefeler yapmış ve neticede istenilen parayı gönderemiyeceğini bildirmişti.

Peter, küçük şehrin eğlence ve sefahet muhitinden uzaklaşmasını kısmen de bu mektuba borcluydu. Bütün enerjisini toplayıp kendini derslerine verdi. İmtihanları muvaffakiyetle başardı. Borcunu da iki sene zarfında, nefsini her şeyden mahrum etmek suretile ödedi. Nihayet, hayatta yalnız kendine güvenen ve başkalarından en küçük bir yardım istemeği şerefsizlik sayan, sağlam karakterli bir erkek olarak hayata atıldı. Ancak Pavel'in mektubu ruhunda derin bir iz bıraktı. Böyle bir şey için ablasına müracaat etmiş olduğunu hiç bir zaman kendine affedemedi. Artık bu hâdiseden sonra biricik kız kardeşinden tamamen soğudu.

Peter, evlendikleri zaman bütün bunları Miett'e anlatmıştı. Binaenaleyh, Şari ile kocasının düğüne gelmemelerini Miett tabiî bir hâdise olarak karşılamıştı. Bununla beraber aralarında bir dargınlık yoktu. Peter balayı seyahatleri esnasında ablasına iki, üç kart göndermiş, cepheden de bir mektub yazmıştı.

Madam Takaç, koltuğa gömülmüş, başını biraz yana çarpıtarak Miett'in yüzüne bakıyordu. Dudaklarının büzülmesinden ağlamamak için kendini zor zapettiği anlaşılıyordu. Canı Braşşo'ya gitmeği pek istemiyordu. Fakat başka türlü hareket etmesine de imkân olmadığını biliyordu. Zaten Pol de asker olmuştu. Akşama, sabaha başka bir yere kaldırılmasına intizar ediliyordu. Binaenaleyh Aranka ile Pol'ü evlendirmek hususundaki projeleri de şimdilik suya düşmüştü. Şu halde Budapeştede oturup da ne yapacaktı?

Diğer taraftan Aranka'nın esasen böyle bir izdivacı kabul etmesi de bahis mevzuu olamazdı. Bu yağlı suratlı, soğuk bakışlı kız, bütün ümidlerin kırılmış olmasına rağmen hâlâ Peter'i çılgınca seviyordu. Miett'e karşı ise sonsuz bir kin besliyordu.

Madam Takaç sordu:

— Baban evde mi?

— Odasında çalışıyor. Arzu ederseniz, buyurun yanına gidelim.

Madam Takaç kalktı. Yavaşça Almady'nin kapısını açtı. Başını içeri uzatarak, işveli bir eda ile sordu:

— Müsaade eder misiniz?

Almady gözlüğünü çıkardı. Madam Takaç'ı tanımamış gibi yaparak, şöyle yukarıdan aşağıya doğru bir süzdü. Sonra Miett'e döndü:

— Bu güzel kız kim, tanımadım?

Madam Takaç, bu zarif şakadan fevkalâde memnun oldu. Kelimeleri uzatarak:

— Amma da yaptınız, Mösyö Almady! dedi.

Yazı masasının karşısındaki sandalyeye oturdu. Oradan namli gözlerle ihtiyar adamın sevimli yüzünü seyretmeğe koyuldu.

Bu, Madam Takaç'ın veda ziyareti oldu. İki hafta sonra trene binip Braşşo'ya gitti. Eşyalarının mühim bir kısmını sattı. Yalnız kendisine lâzım olanları ve eski hayatına aid kıymetli hatıraları taşıyanları götürdü. Hadnaç sokağındaki küçük eve, kalabalık ailesi ve sayısız çocuklarile Galiçyalı bir tüccar taşındı.

Miett, kayınvaldesini gözyaşları arasında uğurladı. Trene Almady de gitti. Miett, kayınvaldesine toplanma işlerinde geceli gündüzlü yardım etti. Bu son on beş günde onu bir dakika bile yalnız bırakmadı. İstasyondan babasile birlikte dönerlerken, kalbinde derin bir ıztırab duydu. Kayınvaldesinin gitmesi onda büyük bir tesir bırakmıştı. Bu ihtiyar kadını, daima Peter'in bir parçası olarak kabul etmişti. Şimdi onu da kaybetmek suretile, kocasının kendisinden büsbütün uzaklaştığını sanıyordu. Filhakika, kayınvaldesile şimdiye kadar pek anlaşamamışlardı. Bu temiz kalbli, saf kadının oğluna istediği kızı alamadığı için kendisine içerlediğini de biliyordu. Fakat her şeye rağmen o. Peter'in, dünya yüzünde yegâne sevdiği erkeğin anasıydı.

Miett son aylar zarfında gene doktor Varga'ların devamlı bir misafiri olmuştu. Genc kızlığında olduğu gibi günlerinin ekseri saatlerini Madam Varga ile birlikte geçiriyordu. Bazan doktorların evinde çay veriliyor, tanıdık tanımadık bir sürü kalabalık toplanıyor, bazan tiyatroya gidiyorlar ,bazan da hayır cemiyetlerinin içtimalarına iştirak ediyorlardı. Cephelerdeki askerlere noel hediyeleri hazırlıyorlar, yün kazaklar, eldivenler örüyorlardı. Bu gibi meşguliyetler Miett'i günde birkaç saat olsun oyalıyor, onu düşüncelerile başbaşa kal - maktan kurtarıyordu.

Artık yavaş yavaş Peter'in noel bayramında döneceği hakkında beslediği ümidleri kırılıyordu. Harb günden güne genişliyor ve yakında nihayete ereceğine dair yapılan bütün tahminlerin boşa çıktığı görülüyordu. İlk ayrılık günlerinde, Peter'in hasretine bir kaç ay nasıl dayanabileceğini düşünürken, şimdi bu ayrılığın uzun zaman devam edebileceğini kabul ediyordu.

Çok okuyordu. Durmadan okuduğu romanların tesiri altında kalarak hayatı büsbütün başka türlü ve her hâdiseyi tabiî görmeğe başlayordu. Miett dindar bir insan değildi. Onun muntazaman kiliseye gitmesi, her akşam dua etmeden yatağına girmemesi bir itikaddan ziyade, çocukluğundanberi aldığı terbiye ve bir itiyad meselesiydi. Fakat dünyanın arzettiği bu buhranlı manzara karşısında şimdi samimî olarak Allaha iltica ediyor ve kilisede içten gelen bir duygu ile kendini ibadete terkeyleyordu.

(Arkası var)